

علیرضا وکیلی، گرافیست در گفت‌وگو با «ایران» از نسبت هوش مصنوعی با گرافیک گفت

یک همکار انرژی‌ک اما بی رحم و یغماگر

فنی ارتباطات تصویری که مهم‌تر از همه چیز، عنصر خلاقیت را به چالش کشیده و می‌خواهد آن را از انحصار انسان‌ها خارج کند. اگر حل مساله را به عنوان یکی از اصلی‌ترین کارکردهای دیزاین بپذیریم، هوش مصنوعی بازی را در این حوزه هم متحول خواهد کرد. در هفته‌های گذشته نشست تخصصی «هوش مصنوعی و بازتعریف حرفه طراحی گرافیک» به همت انجمن صنفی طراحان گرافیک ایران در خانه هنرمندان برگزار شد و درباره ابعاد مختلف اثرات هوش مصنوعی بر شغل و حرفه طراحی گرافیک مسائلی مورد بحث قرار گرفت. به همین بهانه گفت‌وویی با علیرضا وکیلی ورجوی طراح و مدرس گرافیک و عضو هیأت مدیره انجمن صنفی طراحان گرافیک ایران درباره اثرات هوش مصنوعی بر حرفه گرافیک انجام دادیم که می‌خوانید.

گفت و گو

سعیده احسانی راد گروه فرهنگی

حرفه طراحی گرافیک طی دهه‌های گذشته در مواجهه با فناوری با تحولات زیادی مواجه بوده که مهارت‌های حرفه‌مندان را به چالش کشیده است. اما همواره طراحان گرافیک هوشمندانه هر چالش را به فرصتی برای نوآوری، چه در سطح مهارتی و چه در ساحت اندیشه، تبدیل کرده‌اند. امروز با دسترسی فراگیر و ارزان استفاده از هوش مصنوعی حرفه گرافیک در یکی دیگر از جدی‌ترین بزنگاه‌ها قرار دارد، این بار هوش مصنوعی نه فقط مهارت‌های

به نظر شما هوش مصنوعی در تقویت عنصر خلاقیت در بین طراحان گرافیک چقدر نقش دارد؟

هوش مصنوعی ابزارهایی فراهم کرده که طراحان گرافیک می‌توانند با چند کلمه یا طرح اولیه، صدها ایده تصویری دریافت کنند. این امر به گسترش تخیل و ایده‌پردازی آنها کمک می‌کند. این امکان در دهه‌های گذشته به نوعی دیگر با ظهور نرم‌افزارهای گرافیک اتقاق افتاده بود اما این بار در سطحي گسترده‌تر و بر سرتسر نسلي شكلي می‌گیرد که توانایی‌های لازم برای بهره از این تکنولوژی نوظهور را دارند. در این مرحله هوش مصنوعی نقش «موتور الهام‌بخش» را دارد و هرگز جایگزین خلاقیت انسانی نمی‌شود.

حذف مسیرهای اجرایی و نکات فنی تکراری که هر طراح گرافیک ساعت‌ها درگیر آن است به طراح زمان بیشتری برای ایده‌پردازی و خلاقیت مفهومی می‌دهد و طراح از انرژی ذهنی‌اش برای تصمیم‌های هنری استفاده می‌کند، نه کارهای فنی و با ترکیب‌های بصری فراوان هوش مصنوعی و خلاقیت هنرمند محدودیت‌های فکری و تکنیکی طراح گرافیک فراتر می‌روند.

به عنوان یک طراح گرافیک از تجربیات خود در استفاده از هوش مصنوعی بگویید. وقتی برای اولین بار با ابزارهای هوش مصنوعی آشنا شدم، حس عجیبی داشتم؛ ترکیبی از کنجکاوی و ترس. کنجکاو بودم ببینم چطور

می‌شود با چند جمله، تصویری خلق کرد که شاید ساعت‌ها زمان طراحی بخواهد و در عین حال، نگران بودم که نکند این ابزار جای من را بگیرد. اما خیلی زود فهمیدم که هوش مصنوعی قرار نیست رقیب من باشد، بلکه می‌تواند همکار من باشد. هوش مصنوعی برای من مثل یک «همکار پرانرژی اما بی‌تجربه» است. ایده و سرعت می‌دهد، اما هنوز من باید تصمیم بگیرم چه چیزی معنا دارد. این موضوع در پروژه‌های گوناگون گرافیک به نتیجه بهتر و سریع‌تر منجر شده است.

به نظر شما هوش مصنوعی می‌تواند جای طراحان گرافیک را بگیرد؟ درباره ابعاد

مختلف اثرات هوش مصنوعی بر شغل و حرفه طراحی گرافیک توضیح دهید. نه به‌طور کامل، اما قطعاً شکل کار طراحان را دگرگون خواهد کرد. هوش مصنوعی نه بازتعریف حرفه، دیگر یک انتخاب نیست، بلکه ماهیت خلاقیت و نقش طراح را در فرآیند طراحی تغییر داده است. اما می‌توانم حدس بزنم که جای طراحانی که دانش دیزاین و دانش هوش مصنوعی را نمی‌دانند حتماً خواهد گرفت. البته در نظر داشته باشیم که وقتی از طراحان گرافیک ایرانی صحبت می‌کنیم از ۵ نسل متفاوت حرف می‌زنیم که نوع مواجهه آنها با مقوله هوش مصنوعی یکسان نیست. برای طراحان نسل Z، که به تازگی با به دنیای حرفه گرافیک

نگاهی آسیب‌شناختی به سویه‌های هنری هوش مصنوعی

یورش نرم و نادیدنی به هویت گرافیک ایران

حرفه‌ای با پیشینه فرهنگی عمیق همچون گرافیک ایران تهدیدی بنیادین محسوب می‌شود. عنصر انسانی، همان کیفیت نامرئی که در ترکیب خلاقیت، تجربه، احساس و درک اجتماعی پدیدار می‌شود در معرض فرسایش قرار گرفته است. اگر ماشین‌ها بتوانند تصویر تولید کنند، ایده ترکیب کنند و حتی در آینده واکنش مخاطب را پیش‌بینی کنند، جایگاه طراح کجاست؟ آیا طراح ایرانی به اپراتوری برای انتخاب و اصلاح خروجی‌های الگوریتمی تقلیل خواهد یافت؟ در همین حال، نشانه‌های این دگرگونی آرام آرام در سطح حرفه‌ای ایران هویدا می‌شود.

بسیاری از کارفرمایان که تا دیروز برای یک پوستر یا هویت بصری سراغ طراحان حرفه‌ای می‌رفتند، امروز با یک کلیک به ده‌ها نمونه آماده دسترسی دارند. موتورهای هوش مصنوعی نه تنها هزینه‌ها را کاهش داده‌اند، بلکه مرز میان «تولید حرفه‌ای» و «تولید آماتوری» را مخدوش کرده‌اند.

این وضع اگر ادامه یابد، نه تنها درآمدها و جایگاه صنفی طراحان را تضعیف خواهد کرد بلکه در بلندمدت می‌تواند به بیکاری گرایش‌های خاصی

هوش مصنوعی برای من مثل یک «همکار پرانرژی اما بی‌تجربه» است. ایده و سرعت می‌دهد، اما هنوز من باید تصمیم بگیرم چه چیزی معنا دارد.

این موضوع در پروژه‌های گوناگون گرافیک به نتیجه بهتر و سریع‌تر منجر شده است

گذاشته‌اند، هوش مصنوعی بخشی جدایی‌ناپذیر از مسیر کاریشان است و با عقب رفتن نسل‌ها و به تناوب، امر ارتباط با هوش مصنوعی سخت‌تر می‌شود.

از فرصت‌های هوش مصنوعی می‌توانم به: افزایش سرعت و بهره‌وری، گسترش دایره تخیل و الهام، در دسترس‌تر بودن طراحی و توسعه سبک‌ها و زیبایی‌شناسی‌های جدید اشاره کنم و تهدیدهای آن را از بین رفتن بخش‌هایی از بازار کار و حذف پروژه‌های ساده و کم‌ارزش، یکنواختی در سبک‌ها، کاهش اصالت فردی، ابهام در مالکیت اثر و وابستگی زیاد به ابزار دانست.

به نظر شما طراحان گرافیک ایرانی چقدر به ابزارها و علم پیشرفته گرافیک در دنیا مسلط هستند؟

ایران از نظر استعداد و خلاقیت هنری در جایگاه بسیار خوبی قرار دارد. طراحان ایرانی در زمینه‌هایی مانند هویت بصری، تایپوگرافی فارسی، طراحی پوستر و تصویرسازی مفهومی شهرت بین‌المللی دارند. نمونه‌های موفق‌ی از طراحان ایرانی در جشنواره‌ها و مسابقات بین‌المللی حضور داشته‌اند. از نظر فنی نیز بسیاری از طراحان حرفه‌ای ایرانی تسلط بالایی بر نرم‌افزارهای استاندارد گرافیک جهانی دارند. اما این مهارت‌ها معمولاً در سطح فردی و نه سیستمی یا دانشگاهی توسعه یافته‌اند.

این مورد را در برخی از طراحان مهاجر و جذب آنها در سازمان‌های بزرگی مثل گوگل و مایکروسافت می‌توان دید.

در سال‌های اخیر، گروهی از طراحان ایرانی به شکل چشمگیری به سمت ابزارهای نوین هوش مصنوعی در طراحی برای اپلیکیشن‌ها و وب‌سایت‌ها و مدلسازی و انیمیشن سه‌بعدی حرکت کرده‌اند.

با این حال، هنوز بخش بزرگی از جامعه طراحی در ایران از این فناوری‌ها فاصله دارد؛ دلیل اصلی آن دسترسی محدود به ابزارهای بین‌المللی، تحریم‌ها و هزینه بالای آموزش‌های تخصصی است.

به عنوان مثال، بسیاری از پلتفرم‌های طراحی مبتنی بر هوش مصنوعی در ایران به‌راحتی قابل استفاده نیستند، یا نیاز به پرداخت ارزی دارند. در نتیجه، طراحان بیشتر از نسخه‌های غیررسمی یا روش‌های خلاقانه برای دور زدن محدودیت‌ها استفاده می‌کنند.

به نظر شما برای حفظ مالکیت معنوی آثار طراحان گرافیک با آمدن هوش مصنوعی چه اقداماتی را باید انجام داد؟

با توجه به گسترش استفاده از هوش مصنوعی در خلق آثار هنری، طراحان گرافیک باید برای حفظ مالکیت معنوی آثار خود در دنیای دیجیتال، اقداماتی عملی و قانونی انجام دهند: تلاش برای تصویب قوانین جدید در حوزه ملی برای استخراج اطلاعات جهانی در دفاع از حقوق مالکیت معنوی آثار هنری، ثبت آثار به‌طور رسمی و دیجیتال، امضای قرارداد‌های شفاف برای استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی، استفاده از ابزارهای حمایت‌کننده از مالکیت معنوی و ارتقای آگاهی حقوقی در جامعه طراحان گرافیک و در نهایت، نقش آموزش، سیاست‌گذاری قانونی و نوآوری‌های فنی برای حفظ حقوق طراحان بسیار مهم خواهد بود.

«تصاحب آگاهانه» این فناوری است؛ تصاحب به معنای تسلط فنی، پالایش فرهنگی و بازتعریف نقش انسانی. بیم‌ها و امیدها در کنار هم قرار دارند: بیم از بی‌کاری و بی‌هویتی، امید به سرعت و گستره امکانات؛ بیم از تضعیف عنصر انسانی، امید به پرورش نقش‌های تازه؛ بیم از ارزان‌سازی بی‌حد سفارش‌ها، امید به توسعه خدمات خلاقانه و استراتژیک.

این دوگانه آینده حرفه ما را می‌سازد. اگر امروز تصمیمی آگاهانه گرفته شود، می‌توان هوش مصنوعی را همچون حرفه‌های دیگری به خدمت گرفت و از دل تهدید، فرصتی تازه آفرید. اما اگر بی‌عملی و بی‌برنامگی حاکم شود، نه تنها بسیاری از مهارت‌ها به حاشیه می‌روند بلکه جایگاه صنفی طراحان گرافیک ایران به شدت تضعیف خواهد شد. آنچه امروز به‌شکلی نرم و آرام رخ می‌دهد، می‌تواند فردا به بحرانی آشکار بدل شود؛ بحرانی که در آن دیگر نه مشتری‌ای باقی می‌ماند و نه حرفه‌ای با هویت مشخص. این هشدارها خیالبافی یا بدبینی نیست؛ نگاه به تجربه کشورهایی که زودتر از ما با این موج روبه‌رو شده‌اند، نشان می‌دهد که بدون آماده‌سازی حرفه‌ای و سیاست‌گذاری فرهنگی، هوش مصنوعی به سرعت بازار کار را تغییر می‌دهد و ارزش مهارت‌های انسانی را کاهش می‌دهد. در مقابل، همان کشورها نشان داده‌اند که با سرمایه‌گذاری در آموزش، حمایت از نهادهای صنفی و توسعه ابزارهای بومی، می‌توان نه تنها هویت حرفه‌ای را حفظ کرد بلکه آن را در سطحي تازه بازآفرینی کرد. حرفه طراحی گرافیک در ایران اکنون در چنین نقطه عطفی ایستاده است. یا با بازتعریف نقش‌ها، آموزش‌ها و ساختارها، این موج را مهار خواهد کرد و به فرصت بدل خواهد ساخت یا با بی‌تفاوتی و تعلل، شاهد خواهد بود که موجی نرم و آرام بنیان‌هایش را در هم می‌شکند.

هوش مصنوعی آمده است تا بماند؛ انتخاب با ماست که این ماندگاری را به پیوندی سازنده میان سنت و نوآوری بدل کنیم یا به تهدیدی برای هویت و معیشت خود بسپاریم. آینده حرفه طراحی گرافیک در ایران نه در انکار فناوری بلکه در تصاحب آگاهانه و خلاقانه آن رقم خواهد خورد. این انتخابی است که امروز باید کرد؛ فردا دیر است.

فردا دیر است.

فردا دیر است.

فردا دیر است.

فناوری‌های نو بدون مدیریت و بازتعریف حرفه‌ای، می‌توانند زمینه‌ساز انقراض مهارت‌های سنتی شوند. موج نرم‌افزارهای گرافیکی در دهه هفتاد

شمسی بسیاری از طراحان دستی را از میدان بدر کرد

اخبار

عدم حضور فیزیکی علیرضا قربانی در آپرای «حافظ»

روابط عمومی پروژه «ایران» علیرضا قربانی در اطلاعیه‌ای اعلام کرد که این هنرمند در اجرای آپرای «حافظ» که این روزها در شهرهای مختلف اجرا می‌شود، حضور فیزیکی ندارند و تنها صدای ضبط شده این خواننده موسیقی ایرانی بخش می‌شود. بدین وسیله اعلام می‌شود که ضبط اثر یادشده (آپرای عروسکی حافظ) با صدای ایشان و جمعی از هنرمندان گرانقدر دیگر، مربوط به سال ۱۳۹۱ بوده و در این اجرا صرفاً از صدای ایشان در کنار عروسک‌گردانی استفاده شده است و علیرضا قربانی به عنوان خواننده در این برنامه حضور فیزیکی ندارد. **ایران**

راهیایی «آواز باد» به شبکه خانگی

«آواز باد» دومین تجربه مستندسازی سودابه بیضایی سال گذشته در گروه سینمایی هنرو تجربه روی پرده رفت و حالا نمایش خود را در پلتفرم «هاشور» آغاز کرده است. سودابه بیضایی که پیش‌تر به عنوان بازیگر شناخته می‌شود، می‌گوید که در مستندسازی بیشتر به او خوش می‌گذرد چون احساس رهایی در ساخت مستند و نشان دادن یک موضوع از دریچه نگاه خود جذابیت دیگری دارد. این فیلم در عرصه بین‌المللی هم حضور موفق‌ی داشته و تاکنون در جشنواره‌های جهانی «زنان بیروت»، «داکا»، «چالوو» و «مانتسه لوکاله»ایتالیا، «تاگاک» روسیه، «گلوبال تورک» بریتانیا و «گلدن فمی» بلغارستان به نمایش درآمد است. **ایسنا**

جدایی کیایی از جناب‌خان

پیگیری‌ها نشان می‌دهد که جدایی محسن کیایی از برنامه «هزارویک» قطعی شده است. برنامه «هزارویک» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی فریدالدین نیکیجو، با اجرای محسن کیایی و حضور جناب خان با صدایپیشگی محمد بحرانی به عنوان یک برنامه شبانه کمدی و طنز با موضوعات مختلف با حضور میهمانان متنوع و مرتبط با اعداد از شبکه نسیم بخش می‌شود. «هزارویک» برنامه‌ای در قالب گفت‌وگو - سرگرمی است و هر قسمت آن حول محور یک عدد خاص می‌چرخد که سوره‌ها و موضوعات مرتبط با آن عدد در برنامه مطرح می‌شود. **ایرنا**

اجرای کنسرت احسان عبدی‌پور در تالار وحدت

احسان عبدی‌پور، نوازنده شناخته شده سرنا و بردیا مهرآرا، خواننده خوش صدای موسیقی غرب ایران، اولین کنسرت مشترک خود را در تالار وحدت تهران برگزار می‌کنند. این اجرا به تهیه‌کنندگی یاسر یگانه، روز جمعه دوم آبان در تالار وحدت روی صحنه می‌رود و آغازگر همکاری رسمی این دو هنرمند خواهد بود. بر اساس برنامه‌ریزی انجام‌شده، قرار است این همکاری در قالب اجراهای مستمر در تهران و سایر شهرهای کشور ادامه یابد. **ایران**